

תפלת מנחה לשבת .

¹ במקצת קהילות הבעל תפלה מתחיל בפרשת התמיד (עמי' 01). (למרות שכך נהגו/נוהגים באמשטרדם)

בראש השנה ² ביום כפור נעילה ובשלש רגלים 'אשרי' וּבֹא לְצִיּוֹן, נאמרים בניגון שבת.

פד:ה אֲשֶׁרִי יוֹשְׁבֵי בֵיתְךָ עוֹד יִהְלֹךְ סְלָה:

קמד:טו אֲשֶׁרִי הָעַם שָׁכְנָה לוֹ אֲשֶׁרִי הָעַם שֵׁי אֱלֹהִיו:

קמה תִּהְלֶה לְדָוִד אַרְוֹמֶמְךָ אֱלֹהֵי הַמֶּלֶךְ וְאַבְרָכָה שְׁמֶךָ לְעוֹלָם וָעֶד: בְּכָל-יוֹם
אַבְרָכְךָ וְאַהֲלֶלָה שְׁמֶךָ לְעוֹלָם וָעֶד: גְּדוֹל יְיָ וּמְהֻלָּל מְאֹד וְלֹגְדָלְתוֹ אֵין חֶקֶר:
דָּוִד לְדָוִד יִשְׁבַּח מְעַשֶׂיךָ וּגְבוּרָתֶיךָ יִגִּידוּ: הֵדֵר כְּבוֹד הוֹדֶךָ וּדְבָרֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ
אֲשִׁיחָה: וְעֲזוֹז נִזְרָאוֹתֶיךָ יֹאמְרוּ וּגְדֻלוֹתֶיךָ וּגְדֻלְתֶּךָ אֶסְפְּרָנָה: זָכַר רַב-טוֹבֶךָ
יִבְיְעוּ וְצִדְקָתֶךָ יִרְנְנוּ: חֲנוּן וְרַחוּם יְיָ אֶרְךָ אִפְּיִם וּגְדֻל-חֶסֶד: טוֹב-יְיָ לְכָל
יִרְחֲמֵיו עַל-כָּל-מַעֲשָׂיו: יוֹדוּךָ יְיָ כָּל-מַעֲשֶׂיךָ וְחֲסִידֶיךָ יִבְרַכּוּכָה: כְּבוֹד
מַלְכוּתֶךָ יֹאמְרוּ וּגְבוּרָתֶךָ יִדְבְּרוּ: לְהוֹדִיעַ לְבִנְיָ אֱהָאֲדָם גְּבוּרָתוֹ וְכְבוֹד
הֵדֵר מַלְכוּתוֹ: מַלְכוּתֶךָ מַלְכוּת כָּל-עֲלָמִים וּמִמְשַׁלְתֶּךָ בְּכָל-דָּוִד וְדָר:

1

This was the מנהג in ברלין which was instituted by Professor Abraham Berliner and this is still the מנהג of Golders Green Beth Hamedrash (Munks) in Golders Green, London.

2 אין אומרים אשרי וגוי' ובא לציון וכו' עד לפני נעילה. אבל יִאֲנִי תִפְלְתִי וגוי' אין אומרי' ביי"כ אף שחל בשבת. ולהבין טעמו, אף שביי"ט שחל בשבת אומרי' אותו? אקדים מ"ש לבוש אי"ח רצ"ב "ואומרי' פסוק ואני תפלתי וגוי' ע"פ המדרש ישיחו בי יושבי שער ונגינות שותי שכר וכתוב בתריה ואני תפלתי וגוי' אמר דוד לפני ה' רבש"ע אין אומה זו כשאר אי"ה שכששותי ומשתכרי' הולכיי ופוחזי ואנו לא כן אלא אע"פ ששתינו ואני תפלתי וגוי', מ"מ ביי"ט אין אומרי' אותו וכו' אפשר לי לומר דכיון דק"ל דבעינן ביי"ט חציו לה' אין שכיח שכרות כל כך בזמן מנחה בשבת". (דברי קהלת דף 803)

סוֹמֵךְ יִי לְכָל-הַנְּפִלִים וְזוֹקֵף לְכָל-הַכְּפוּפִים: עֵינֵי-כָל אֱלֹהִים יִשְׁבְּרוּ וְאַתָּה
נֹתֵן-לָהֶם אֶת-אֲכָלָם בְּעֵתוֹ:

הבעל תפלה מרים קולו בניעמה

בפסוק פֹּתַח אֶת-יַדְּךָ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל-חַי רִצּוֹן: צַדִּיק יִי בְּכָל-דְּרָבָיו וְחֹסִיד בְּכָל-
מַעֲשֵׂי ו: קְרוֹב יִי לְכָל-קִרְאָיו לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאָהוּ בְּאֵמֶת: רִצּוֹן-יִרְאִיו יַעֲשֶׂה
וְאֶת-שׁוֹעֲתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם: שׁוֹמֵר יִי אֶת-כָּל-אֱהָבָיו וְאֶת כָּל-
הָרָשָׁעִים יִשְׁמִיד: תִּהְיֶה לָּךְ יִי יַדְּבָר פִּי וַיִּבְרַךְ כָּל-בָּשָׂר שֵׁם קִדְשׁוֹ לְעוֹלָם
וָעֶד: קטו:יח וְאַנְחֵנוּ וְנִבְרַךְ יְהִי מֵעַתָּה וְעַד-עוֹלָם הַלְלוּ-יְהִי:

בשבת הבעל תפלה מתעטף בטלית בית הכנסת ועובר לפני התבה ומנגן 'ובא לציון'.

בעל תפלה [בקול] וקהל [בלחש] ישעיה נט:כ-כא³ וּבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל וּלְשִׁבִי פֶשַׁע בִּיעַקֵּב נַאֲם
יִי: וְאַנִּי זֹאת בְּרִיתִי אִתְּךָ אֲמַר יִי רֹחַל אֲשֶׁר עָלֶיךָ וּדְבַרִי אֲשֶׁר-שָׁמַתִּי
בְּפִיךָ לֹא-יִמּוּשׁוּ מִפִּיךָ וּמִפִּי זֶרַע וְרֵעַף אֲמַר יִי מֵעַתָּה וְעַד-עוֹלָם:
תהלים כב:ד וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל: ישעיה ו:ג וְקָרָא זֶה אֶל-זֶה וְאָמַר
בעל תפלה וקהל קָדוֹשׁ וְקָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יִי צְבָאוֹת מְלֵא כָּל-הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ:

בעל תפלה [בקול] וקהל [בלחש] וּמִקְבְּלֵי דִין מִן-דִּין וְאָמְרִין:

בעל תפלה וקהל [בלחש] קָדִישׁ בְּשָׁמִי מְרוֹמָא בֵּית שְׁכִינְתָּה קָדִישׁ עַל-אֲרַעָא עוֹבַד
גְּבוּרְתָּה קָדִישׁ לְעֵלְמָא וְלְעֵלְמֵי עֲלַמְיָא יִי צְבָאוֹת מְלֵא כָּל-אֲרַעָא זִיו וְקָרָה:

3 Due to the multitude of neither during טוב שחרית יום or שחרית (unlike, ראש חודש),
is delayed until מנחה ובא לציון.

בעל תפלה [בקול] וקהל [בלחש] יחזקאל ג:יב וַתִּשָּׂאֵנִי רוּחַ וְאֶשְׁמַע אַחֲרַי קוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל

בעל תפלה וקהל בְּרוּךְ כְּבוֹד־יְיָ מִמְּקוֹמוֹ:

בעל תפלה [בקול] וקהל [בלחש] וַנִּטְּלָתָנִי רוּחָא וַשְּׁמַעִית בְּתַרִי קַל זִיעַ סָגִיא

דְּמִשְׁבְּחִין וְאִמְרִין: בְּרִיךְ יְקָרָא דְיְיָ מֵאַתֵּר בֵּית שְׂכִינְתָּהּ:

בעל תפלה וקהל שמות טו:יח יְיָ ו יִמְלֹךְ לְעֵלָם וְעַד:

קהל אומרים בלחש יְיָ מַלְכוּתָהּ לְעֵלָם וּלְעֵלְמֵי עֲלְמֵיָא: ד"ה א' כט:יח יְיָ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם

יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל אֲבֹתֵינוּ שְׁמֵרָה-זֹאת לְעוֹלָם לִיִּצְר מַחֲשָׁבוֹת לִבִּב עַמְךָ

וְהִבֵּן לְבָבָם אֱלֹיךָ: תהלים עח:לח וְהוּא רַחוּם ו יִכַּפֵּר עוֹן וְלֹא-יִשְׁחִית וְהִרְבָּה

לְהִשָּׁיב אִפּוֹ וְלֹא יִעִיר כָּל-חַמָּתוֹ: פס:ה כִּי-אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב וְסִלַּח וְרַב-חֶסֶד

לְכָל-קְרֹאֶיךָ: קיט:קמב צְדָקָתְךָ צְדָק לְעוֹלָם וְתוֹרַתְךָ אֱמֶת: מיכה ז:כ וְתִתֵּן

אֱמֶת לִיעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם אֲשֶׁר-נִשְׁבַּעְתָּ לְאַבְתָּינוּ מִימֵי קֶדֶם: תהלים

ס:כ בְּרוּךְ אֲדֹנָי יְיָ ו יוֹם יַעֲמֵס-לָנוּ הָאֵל יִשׁוּעָתָנוּ סֵלָה: מ:ח יְיָ צְבָאוֹת עַמְּנוּ

מִשְׁגָּב-לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֵלָה: פד:יג יְיָ צְבָאוֹת אֲשֶׁר־אֱדָם בְּטַח

בָּךְ: כִּי יִי הוֹשִׁיעָה הַמַּלְךְ יַעֲגִנּוּ בְיוֹם-קְרָאֵנוּ: בְּרוּךְ הוּא אֱלֹהֵינוּ שֶׁבְרָאֵנוּ
לְכַבּוֹדוֹ וְהַבְדִּילָנוּ מִן-הַתּוֹעִים וְנָתַן לָנוּ תּוֹרַת אֱמֶת וְחַיֵּי עוֹלָם נָטַע בְּתוֹכָנוּ
הוּא יִפְתַּח לְבָנוּ בְּתוֹרָתוֹ וַיִּשֶׂם לְבָנוּ לְאַהֲבָתוֹ וּלְיִרְאָה אוֹתוֹ לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ
וּלְעַבְדוֹ בְּלִבָּב שָׁלֵם לְמַעַן לֹא נִיגַע לְרִיק וְלֹא נִלְד לְבִהָלָה:

יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁנִּשְׁמַר חֻקֶיךָ בְּעוֹלָם הַזֶּה
וְנִזְכָּה וְנִחְיֶה וְנִרְאָה וְנִירָשׁ טוֹבָה וּבִרְכָה לְשָׁנֵי יְמוֹת הַמָּשִׁיחַ וְלַחַיֵּי הָעוֹלָם
הַבָּא: לִיג לְמַעַן יִזְמַרְךָ כְּבוֹד וְלֹא יָדָם יְיָ אֱלֹהֵי לְעוֹלָם אוֹדְךָ: ירמיה יח: בְּרוּךְ
הַגֹּבֵר אֲשֶׁר יִבְטַח בְּיָי וְהָיָה יְיָ מִבְּטַחוֹ: ישעיה כו: בְּטַחוּ בְּיָי עַד־עַד בְּי
בְּיָה יְיָ צוֹר עוֹלָמִים: תהלים ט: יְיָ וְיִבְטַחוּ בְּךָ יוֹדְעֵי שִׁמְךָ כִּי לֹא-עֲזַבְתָּ
דַּרְשֶׁיךָ יְיָ: ישעיה מב:כא יְיָ חָפֵץ לְמַעַן צַדִּיקוֹ יַגְדִּיל תּוֹרָה וַיִּאֲדִיר:

חצי קדיש בראש השנה ושלוש רגלים שחל בחול בניגון חול.

חצי קדיש בראש השנה ושלוש רגלים שחל בשבת בניגון שבת.

בעל תפלה כורע וְיִתְקַדֵּשׁ זִוְקָה שְׁמִיָּה רַבָּא (קהל אֲמֵן) בְּעֵלְמָא דְבְּרָא כְרַעוּתָהּ

וְיִמְלִיךָ מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל-בֵּית-יִשְׂרָאֵל בְּעֵגְלָא וּבְזִמְן

קָרִיב: וְאִמְרוּ בעל תפלה כורע אֲמֵן: (קהל אֲמֵן)

יְהֵא שְׁמִיָּה רַבָּא מְבָרַךְ לְעֵלְמָא וְלְעֵלְמִי עֲלִמְיָא וּבְנִשְׁמָה אַחֲרַת מוֹסִיפִים יִתְבָּרַךְ

בעל תפלה כורע יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה

וְיִתְהַלֵּל שְׁמִיָּה דְקֻדְשָׁא בעל תפלה כורע בְּרִיךְ הוּא הַצִּיּוֹר אוֹמֵר עִמּוֹ (ולא לאחרינו).

לְעֵלְמָא (בראש השנה ויום כפור מוסיפים וְלְעֵלְמָא) מְכַל-בְּרַכְתָּא וְשִׁירְתָּא תְּשַׁבְּחָתָא וְנַחֲמָתָא

דְאִמְרִין בְּעֵלְמָא: בעל תפלה כורע וְאִמְרוּ אָמֵן: (קהל אָמֵן)

ביום טוב שחל בחול ממשיכים בתפלה לשלש רגלים (עמי 662).

בשבת קודם פתיחת ארון הקודש מנגן הבעל תפלה 'ואני תפילתי' והקהל עונה אחריו.

תהלים ס:ט:ד⁵ וְאִנִּי תְּפִלַּתִּי-לְךָ וְיָי עַת רְצוֹן אֱלֹהִים בְּרַב-חֶסֶדְךָ עֲנֵנִי

בְּאַמַּת יִשְׁעֶךָ:

הוצאת ספר התורה וברכותיה

4 Others feast, and take their feast as an occasion for lewd conversation and drunken carousing like that at אחשורוש's banquet. They give sway to their rude passions and rebel against God. Of Israel, however, it is said, 'יִסְפַּתְּ לְגוֹי ד' יִסְפַּתְּ לְגוֹי נִכְבְּדַת', "You, Eternal, have caused this nation to increase, and have accordingly been honored." (Isaiah 26:15). When Israel eats and drinks, they acknowledge that all good comes from His hand. Thus, at מנחה on שבת, having eaten and drunk our feast, we recite, בְּאַמַּת יִשְׁעֶךָ. After eating is a time favorable for our prayer, just like before eating.

The רוקח notes that the פסוק immediately before this one says, 'יְשִׁיחוּ בֵי יִשְׁבֵי שַׁעַר וְנִגְיָנוֹת שׁוֹתֵי שֶׁכָר', "Those who sit in the gates are talking about me; I have become the subject of drunken melodies." (Psalm 69:13). Instead of relaxing after drinking into לשון הרע and cruel jokes, no matter how musical, we are moved to prayer by our bodily satisfaction.

What is the time of favor for our prayer? All twelve hours in the day, and all twelve in the night, as the twelve words in the תפילתי (פסוק) (ואני תפילתי) signify. This fact is also known from the פסוק (דברים ד:ז), 'בֵּי מִי-גוֹי גָדוֹל אֲשֶׁר-לוֹ אֱלֹדִים קִרְבִּים אֵלָיו בֵּי אֱלֹדִינוּ בְּכָל-קְרָאנוּ אֵלָיו

מאי דקתיבי? וְאִנִּי תְּפִלַּתִּי-לְךָ וְיָי עַת רְצוֹן, אִימְתִי עַת רְצוֹן? בְּשַׁעַה שְׁהַצְבוֹר מִתְּפִלְלוּ. (גמ' ברכות

5

(:ח

בשבת מנחה מוציאים ספר תורה וקוראים בו ג' אנשים בראש הסידרא של השבת הבאה, ואין מפטירים.

העולים לתורה וכל עושי מצוה לצורך הקריאה בתורה מתעטפים בטלית, והם בעלי הוצאה והכנסה, הגבהה וגלילה, בעל סגן, נושאי ספר תורה שני או שלישי, וכמוהם פותחי ארון הקודש לשיר הכבודי וכיוצא באלה.

מנהג מקובל בתפוצות אשכנז מני דורות, "במדינות הללו . . . מי שיש לו מצוה בבית הכנסת במנחה בקריאת התורה, נשאר מעוטף מתפלת מנחה עד אחר הקדושה דש"ץ". (חות יאיר) קל להבין טעמו של מנהג זה עטיפת טלית אינה מדיני תפילת שחרית דוקא, ומצד חשיבות התפלה אין סיבה לחלק בין שחרית למנחה לעינן טלית. ברוב הארצות לא הנהיגו רבותינו עטיפת טלית גדול במנחה כדי שלא להטריח על הציבור. על כל פנים המהיגו רבותינו שבאשכנז, כי מי שכבר התעטף בטלית מחמת קריאת התורה של מנחה, לא יפשוט אותה עד אחר קדושה דוקא. מפני מה אין הם ממתניין בפשיטת הטלית עד סוף התפלה? זה דומה לענין תפילין שסברו רבותינו שעיקר התפלה הוא עד קדושה וחוב הנחת טלית ותפילין אינו נמשך מעבר לזה. כך גם לעניננו, כיון שבמנחה של שבת רוב הציבור אינו מעוטף בטלית, לא הנהיגו לעולי התורה להמשיך בעיטוף טלית יותר מעיקר התפלה.

במדבר י:לה וַיְהִי בְּנִסְעַ הָאָרֶן וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה קוּמָה וַיֵּי וַיִּפְצֹל אֵיבֵיךָ וַיִּגָּסוּ מְשַׁנְאֵיךָ

מִפְּנֵיךָ:

ישעיה ב:ג כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה וְדַבְּרֵי יְיָ מִירוּשָׁלַם:

בְּרוּךְ שְׁנַתֵּן תוֹרָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּקִדְשָׁתוֹ:

הבעל תפלה אומר בנעימה :

תהלים לד:ד גִּדְּלוּ לִי וְאֵתִי וְנִרְוַמְמָה שְׁמוֹ וַיְחַדּוּ:

ד"ה א' כט:יא לַךְ יְיָ הַגְדֵּלְהָ וְהַגְבוּרָה וְהַתְּפָאֶרֶת וְהַנִּצָּח וְהַהוֹד כִּי-כָל בַּשָּׁמַיִם

וּבָאָרֶץ

לַךְ יְיָ הַמְּמַלְכָה וְהַמְתַּנְשֵׂא לְכָל וְלְרֹאשׁ:

תהלים צ:ט ה' רוממו יי אלהינו וְהִשְׁתַּחֲוּוּ לְהַדָּם רַגְלָיו קְדוֹשׁ הוּא:

צ:ט ה' רוממו יי אלהינו וְהִשְׁתַּחֲוּוּ לְהַר קְדִישׁוֹ כִּי־קְדוֹשׁ יי אלהינו:

אב הרחמים הוא ירחם עם עמוסים ויזכר ברית איתנים ויציל נפשותינו
מן-השעות הרעות ויגער ביצר הרע מן-הנשואים ויחן עלינו לפליטת
עולמים וימלא משאלותינו במדה טובה ישועה ורחמים:

בהגיע הבעל תפלה על המגדל (שבתוך בית הכנסת הרחק מן התבה)

מניח הספר תורה על השולחן וממשיך מלמעלה בלל הפסק :

ותגלה ותראה מלכותו עלינו בזמן קרוב ויחן פלִטָתֵנוּ וּפְלִיטַת עַמּוֹ בֵּית
יִשְׂרָאֵל לְחַן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים וּלְרִצּוֹן: וְנֹאמַר אָמֵן (קהל אמן): הַכֹּל הָבּוּ גְדֹל
לְאֱלֹהֵינוּ וְתִנּוּ כְבוֹד לַתּוֹרָה: כִּהֵן קָרֵב יַעֲמֵד ר' פְּלוֹנִי בְר' פְּלוֹנִי הַכֹּהֵן בְּרוּךְ
שָׁנְתָן תּוֹרָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּקִדְשָׁתוֹ: תהלים יט:ח-ט תּוֹרַת יי תְּמִימָה מְשִׁיבַת
נֶפֶשׁ עֲדוּת יי נְאֻמָּנָה מְחַכֶּמֶת פְּתִי: פְּקוּדֵי יי יִשְׂרָאֵל מְשֻׁמְחֵי־לֵב מִצֹּת
יי בָּרָה מְאִירַת עֵינָיִם: כט:יא יי עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יי ו יְבָרֵךְ אֶת־עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם: יח:לא
הָאֵל תָּמִים וְרַכּוֹ אִמְרַת יי צְרוּפָה מִגֵּן הוּא לְכֹל ו הַחֲסִים־בּוֹ:

קהל ובעל תפלה יחדיו : דברים ד:ד וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בֵּי אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים־כְּלַכֶּם הַיּוֹם:

ראה סדר הפרשיות למנחה בשבת (עמ' 173).

המברך אומר בְּרַכּוּ אֶת־יְיָ הַמְּבַרֵּךְ:

קהל עונה והמברך יחד עמם : בְּרוּךְ יְיָ הַמְּבַרֵּךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

המברך ממשיך :

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּחַר-בָּנוּ מִכָּל־הָעַמִּים

וְנָתַן־לָנוּ אֶת־תּוֹרָתוֹ: בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ נוֹתֵן הַתּוֹרָה:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר נָתַן־לָנוּ תּוֹרַת אֱמֶת

וְחַיֵּי עוֹלָם נִשְׁע בְּתוֹכָנוּ: בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ נוֹתֵן הַתּוֹרָה:

מי שבירך לעולה לתורה

מברכים את כל עולי התורה ב'מי שבירך' גם בקריאת התורה של מנחה.

והקורא מברכו : מִי שֶׁבֵּרַךְ אֲבוֹתֵינוּ אֲבָרְהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב
הוא יְבָרַךְ אֶת ר' פלוני בן ר' פלוני אוֹתוֹ וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר לוֹ

בְּעִבּוֹר שְׁעָלָה לְכַבּוֹד הַמָּקוֹם וְלְכַבּוֹד הַתּוֹרָה
בְּשִׁכְרָה זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִשְׁמְרֵהוּ וְיִצְלֵהוּ מִכָּל־צָרָה וְצוּקָה
וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהִצְלָחָה בְּכָל־מַעֲשֵׂה יָדָיו

וְיִבְרַכֵּהוּ/(בעשרת ימי תשובה וְיִכְתְּבֵהוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים)

עַם כָּל־יִשְׂרָאֵל אָחִיו וְנֹאמַר: אָמֵן.

ואחר שבירכו הקורא ב'מי שבירך' ירד בדרך אחרת מזו שעלה בה.

אין אומרים קדיש אחר הקריאה מטעם שכתב לבוש א"ח רצ"ב.

כשמגביהין הספר תורה מביטין נגד הכתב של ספר תורה וכורעים מעט ואומרים :

דברים ד:מד וזאת התורה אשר-שם משה לפני בני ישראל: במדבר ט:כג על-פי יי
 ביד-משה: משלי ג:יח עץ-חיים היא למחזיקים בה ותמכה מאשר: ג:יז דרכיה
 דרכי-נעם וכל-נתיבותיה שלום: ג:טז ארץ ימים בימינה בשמאולה עשר וכבוד:
 ישעיה מב:כא יי חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר:

בעוד שהוא כורך את המפה בספר תורה יש אומרים ילך ד' הגדלה והגבורה:

⁶ בפפדי"מ ובנותיה לא נהגו לומר 'מזמור שיר יום השבת' כאן, כי היא לא מסורת אשכנז הישנה.

צב מזמור שיר ליום השבת: טוב להדות ליי ולזמר לשמך עליון: להגיד בבקר חסדך
 ואמונתך בלילות: עלי-עשור וְעַל־נָבֶל עַל־יְהוָה הַגִּזּוֹן בְּכִנּוּר: כי שמחתני יי בפעלך במעשי
 ידיך ארנן: מה-גדלו מעשיך יי מאד עמקו מחשבתך: איש-בער לא ידע וכסיל לא-יבין
 את-זאת: בפרח רשעים ו כמו עשב ויציצו כל-פעלי און להשמדם עדי-עד: ואתה מרום
 לעלם יי: כי הנה איביך יי כי-הנה איביך יאבדו יתפרדו כל-פעלי און: ותרם פראים קרני
 בלתי בשמן רענן: ותבט עיני בשורי בקמים עלי מרעים תשמענה אונני: צדיק פתמר יפרח
 כארו בלבנון ישגה: שתולים בבית יי בחצרות אלהינו יפריחו: עוד ינובון בשיבה דשנים
 ורעננים יהיו: להגיד כי-ישר יי צורי ולא-עלתה עולתה בו:

אמירת 'אל מלא רחמים' בציבור, לאחר הקבורה או בכל זמן אחר, אינה מנהג אשכנז.

and in תפילה recent because a) it is a relatively recent because a) it is a relatively recent and in
 general, the tendency was not to accept such תפילות in synagogue b) there seems to be
 Kabbalistic/esoteric aspects to it, which רבני אשכנז felt, should be reserved only for מדרגה and not
 for the general public. We do see that sometimes יחידים did recite this תפילה in אשכנז for instance,
 during a הספד, (usually by רבנים from Poland where the מנהג was adopted).

סדר הכנסת ספר התורה

הבעל תפלה נוטל את ספר התורה להוליכו מהאלמעמער (בימה) ולהחזירו לארון הקודש, ואומר :

קמח:יג-יד יְהַלְלוּ אֶת-שֵׁם יְיָ כִּי-נִשְׁגַּב שְׁמוֹ וְלִבְדּוֹ קָהַל: הוֹדוּ עַל-אֶרֶץ וְשָׁמַיִם:

וַיֵּרָם קָרָן וְלַעֲמוֹ תִּהְיֶה לְכָל-חֲסִידָיו לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל עִם קָרְבוֹ הַלְלוּ-יָיָה:

⁶ The addition of שבת מנחה מזמור שיר ליום השבת is advanced by the אבדורה. It was commonly recited in Hamburg because of the many Portuguese Jews there. It was added by the Hamburg אשכנזים only after ר' יעקב עמדין, the רב of Hamburg incorporated it in his סידור. This is likewise the מנהג of Golders Green Beth Hamedrash (Munks) in London.

כד לְדוֹד מְזֻמּוֹר לִי הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהָ תִבֵּל וַיֵּשְׁבִי בָּהּ: כִּי-הוּא עַל-יָמַי יִסְדָּה
 וְעַל-נְהָרוֹת יְכוֹנְנֶנָּה: מִי-יַעֲלֶה בְּהַר-יְיָ וּמִי-יָקוּם בְּמִקּוּם קִדְשׁוֹ: נְקִי כַפַּיִם
 וּבֶר-לֵבָב אֲשֶׁר וְלֹא-נִשְׂא לִשְׂוֹא נִפְשׁוֹ נִפְשֵׁי וְלֹא נִשְׁבַּע לְמַרְמָה: יִשָּׂא בְרָכָה
 מֵאֵת יְיָ וְצִדְקָה מֵאֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: זֶה דָּוִד דְּרָשׁוּ דְרָשׁוּ מִבְּקִשֵׁי פָּנָיֶךָ יַעֲקֹב סֵלָה:
 שְׂאוּ שְׁעָרִים וְרֹאשֵׁיכֶם וְנִהְנָשׂאוּ פִתְחֵי עוֹלָם וַיָּבֹאוּ מֶלֶךְ הַכְּבוֹד: מִי זֶה
 מֶלֶךְ הַכְּבוֹד וְיִי עֲזוּז וְגִבּוֹר יְיָ גִבּוֹר מִלְחָמָה: שְׂאוּ שְׁעָרִים וְרֹאשֵׁיכֶם וַיָּבֹאוּ
 פִתְחֵי עוֹלָם וַיָּבֹאוּ מֶלֶךְ הַכְּבוֹד: מִי הוּא זֶה מֶלֶךְ הַכְּבוֹד וְיִי צְבָאוֹת
 הוּא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד סֵלָה:

בהכנסת ספר התורה לארון הקודש אומרים :

במדבר י'לו וּבִנְחָה יֹאמֶר שׁוּבָה יְיָ רַבְבוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: תהלים קלב:ח-

י קוֹמָה יְיָ לְמִנוּחֲתֶךָ אֲתָה וְאֶרֶז עֲזָךְ: כְּהִנֵּיךָ יִלְבָּשׁוּ-צִדֵּק וְחִסְדֵּיךָ
 יִרְנְנוּ: בְּעֵבֹר דָּוִד עֲבָדְךָ אֶל-תָּשֵׁב פָּנָי מִשִּׁיחֶךָ: משלי ד'ב כִּי לָקַח טוֹב נָתַתִּי
 לָכֶם תּוֹרָתִי אֶל-תַּעֲזֹבוּ: ג'יח עֵץ-חַיִּים הִיא לַמַּחְזִיקִים בָּהּ וְתִמְכֶּינָה מֵאֲשֶׁר:
 ג'יח דְרָכֶיךָ דְרָכֵי-נֶעֱם וְכָל-נְתִיבוֹתֶיךָ שְׁלוֹם: איכה ה'כא הֲשִׁיבֵנו יְיָ וְאֵלֶיךָ וְנָשׁוּב
 וְנִשְׁוֹבָה חֲדָשׁ יָמֵינוּ פְקֻדָּם:

בשבת או ביום טוב החצי קדיש לפני העמידה בניגון חול:

בעל תפלה כורע וְיִתְקַדֵּשׁ זִוְקָף שְׁמִיָּה רַבָּא (קהל אָמֵן) בְּעֶלְמָא דְּבָרָא כְּרַעוּתָהּ

וְיִמְלִיךְ מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוּן וּבְיִזְמִיכוּן וּבְחַיֵּי דְכָל-בֵּית-יִשְׂרָאֵל בְּעֶגְלָא וּבְזָמָן

קָרִיב: וְאָמְרוּ בעל תפלה כורע אָמֵן: (קהל אָמֵן)

יְהֵא שְׁמִיָּה רַבָּא מְבָרַךְ לְעֵלְמָא וּלְעֵלְמֵי עֶלְמֵיָא ובנשימה אחרת מוסיפים 'יתברך'

בעל תפלה כורע וְיִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה

וְיִתְהַלֵּל שְׁמִיָּה דְקֻדְשָׁא בעל תפלה כורע בְּרִיךְ הוּא הַצִּיבוֹר אוֹמֵר עִמּוֹ (ולא לאחרינו).

לְעֵלְא (בראש השנה ויום כפור מוסיפים וּלְעֵלְא) מְכַל-בְּרַכְתָּא וְשִׁירְתָּא תְּשַׁבְּחָתָא וְנִחְמָתָא

דְאָמִירָן בְּעֶלְמָא: בעל תפלה כורע וְאָמְרוּ אָמֵן: (קהל אָמֵן)

ביום טוב שחל בשבת ממשיכים בתפלה לשלש רגלים (עמ' 662).

בימים נוראים אומרים כאן שמונה עשרה של ראש השנה (עמ' 203), של יום כפור (עמ' 813).

עמידה של מנחה לשבת ולשבת חול המועד

הברכות הראשונות של חזרת השי"ץ - בניגון חול:

תהלים נא:טז אֲדֹנָי שְׁפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ:

כורע בְּרוּךְ מִשְׁתַּחוּה אֲתָה זִוְקָף יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי

יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא אֵל עֲלִיּוֹן גּוֹמֵל חֲסָדִים

טוֹבִים וְקֹנֵה הַכֹּל וְזוֹכֵר חֲסָדֵי אֲבוֹת וּמֵבִיא גּוֹאֵל לְבָנָי בְּנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ

בְּאַהֲבָה:

בשבת שובה [אבל בחזרת השי"ץ אין הקהל אומר זכרנו לחיים]:
זְכַרְנוּ לַחַיִּים מֶלֶךְ חַפֵּץ בַּחַיִּים וְכַתְּבָנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים לְמַעַן אֱלֹהִים חַיִּים:

מֶלֶךְ עֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמִגֵּן: כּוֹרֵעַ בְּרוּךְ מִשְׁתַּחוּה אֹתָהּ זֹקֵף יְיָ מִגֵּן אַבְרָהָם:

אֹתָהּ גְּבוּר לְעוֹלָם אֲדֹנָי מְחַיֶּה מֵתִים אֹתָהּ רַב לְהוֹשִׁיעַ:

ממוסף של שמיני עצרת עד שחרית של יום ראשון של פסח מוסיפים:
מְשִׁיב הַרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם:

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֶּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא
חוֹלִים וּמְתִיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אַמוּנָתוֹ לִישְׁנֵי עֶפְרַיִם מִי כְמוֹךָ בְּעַל
גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמָה-לָךְ מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמְצַמִּיחַ יְשׁוּעָה:

בשבת שובה [אבל בחזרת השי"ץ אין הקהל אומר ימי כבוד]:
מִי כְמוֹךָ אֵב הַרְחָמִים זֹכֵר יְצוּרָיו לַחַיִּים בְּרַחֲמִים:

וּנְאֻמָּן אֹתָהּ לְהַחֲיוֹת מֵתִים: בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַיֶּה הַמֵּתִים:

אֹתָהּ קְדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קְדוֹשׁ וּקְדוּשָׁיִם יוֹבְדֵבֵי קְדוּשָׁךְ כְּתוּב לְאִמְרֵי, וְהַקְהָל שׁוֹתֵק בְּמַלְּכֵי אֱלֹהִים:
בְּכָל-יּוֹם יְהַלְלוּךָ סֵלָה: בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ בְּעַל תְּפִלָּה בְּלִבְדֵי נִקְדַּשׁ אֶת-שִׁמְךָ בְּעוֹלָם
בְּשֵׁם שְׁמִקְדֵי־שָׁמַיִם אוֹתוֹ בְּשִׁמֵי מְרוֹם בְּכַתּוּב עַל-יַד נְבִיאֶךָ יִשְׁעִיה וְגו' וְקָרָא
הָיָל (בשבת שובה: הַמֶּלֶךְ) הַקְדוֹשׁ:

החזן אומר רק את המלים 'נקדשי עד ויאמרי' לעמתם
ברוך יאמרו,

קָהַל וּבְעַל תְּפִלָּה יַחֲדָיו קְדוֹשׁ וְקְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יְיָ עֲבָאוֹת מְלֵא כָּל-הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ:

בְּעַל תְּפִלָּה לְעֲמַתָּם בְּרוּךְ יִאֲמְרוּ:

קהל ובעל תפלה יחדיו יחזקאל גיב בְּרוּךְ כְּבוֹד־יְיָ מִמְקוֹמוֹ:

בעל תפלה וּבְדַבְרֵי קִדְשָׁךְ כָּתוּב לְאמֹר:

קהל וחזן יחדיו תהלים קמוי: יְמַלֵּךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּ-יָהּ:

מכאן והלאה בחזרת הש"ץ בניגון שבת.

בעל תפלה לְדֹר וָדֹר נִגִּיד גְּדֻלָּךְ וּלְנֶצַח נְצָחִים קִדְשָׁתְךָ נְקַדִּישׁ וְשַׁבְחָךְ
אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא יִמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד כִּי אֵל מְלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אַתָּה: בְּרוּךְ
אַתָּה יְיָ הָאֵל (בשבת שובה : הַמְּלֶךְ) הַקָּדוֹשׁ: ⁷

אַתָּה אֶחָד וְשִׁמְךָ אֶחָד דְּבַרֵי הַיָּמִים א' יז:כא וּמִלְכָּה יִשְׂרָאֵל גְּוֵי אֶחָד
בְּאֶרֶץ תְּפֹאֶרֶת גְּדֻלָּה וְעֶטְרַת יְשׁוּעָה ⁸ מְנוּחָה וְקִדְשָׁה לְעַמְּךָ נְתַתְּ אַבְרָהָם
יִגַּל יִצְחָק יִרְנָן יַעֲקֹב וּבְנָיו יְנוּחוּ בוֹ מְנוּחַת אַהֲבָה וּנְדָבָה מְנוּחַת אֱמֶת
וְאַמוּנָה מְנוּחַת שְׁלוֹם וְשְׁלוֹה וְהַשְׁקֵט וְבִטָּח מְנוּחָה שְׁלֵמָה שְׁאַתָּה רוֹצֶה
בָּהּ יִפְּרֹוּ בְּנֵיךָ וַיִּדְעוּ כִּי מֵאַתָּה הִיא מְנוּחָתָם וְעַל מְנוּחָתָם יִקְדִישׁוּ אֶת-
שִׁמְךָ:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ רְצֵה בְּמְנוּחָתֵנוּ קִדְשָׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתֵן חֶלְקֵנוּ
בְּתוֹרָתְךָ שְׁבַעֲנוּ מְטוֹבֶךָ וְשִׁמְחָנוּ בִּישׁוּעָתְךָ וְטַהַר לִבֵּנוּ לְעַבְדְּךָ בְּאַמֶּת:

7 כל העושה מצוה לצורך הקריאה בתורה מסיר הטלית אחרי קדושת חזרת הש"ץ.

8 רבנו גרס 'מנוחה וקדושה' ולא גרס כשאר סידורי הראשונים 'יום מנוחה', ולכן בסמוך מנה נ"ד תיבות באתה אחד . . . (הגאון רבי משה הרש"ל זצ"ל על סידור התפילה לרוקח)

וְהִנְחִילֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן שַׁבַּת קִדְשֶׁךָ ⁹ וַיִּשְׁמְחוּ בְּךָ יִשְׂרָאֵל
אֲהַבֵּי שְׁמֶךָ: בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת:

רְצֵה יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּבִתְפִלָּתָם וְהֵשֵׁב הָעֲבוּדָה לְדַבֵּיר בֵּיתְךָ
וְאֲשֵׁי יִשְׂרָאֵל וּתְפִלָּתָם מְהֵרָה בְּאַהֲבָה תִּקְבַּל בְּרָצוֹן וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד
עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ:

בראש חודש ובחול המועד אומרים "יעלה ויבא":

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַעֲלֶה וַיָּבֹא וַיִּגִּיעַ וַיִּרְאֶה וַיִּרְצֶה וַיִּשְׁמַע וַיִּפְקֹד וַיִּזְכֹּר
וּזְכוּנֵנוּ וּפְקֻדוֹתֵנוּ וּזְכוּרֹן אֲבוֹתֵינוּ וּזְכוּרֹן מְשִׁיחַ בְּנֵי־דָוִד עַבְדְּךָ וּזְכוּרֹן יְרוּשָׁלַם עִיר
קִדְשֶׁךָ וּזְכוּרֹן כָּל־עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ לְפִלִיטָה וּלְטוֹבָה וּלְחַן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים
וּלְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם בְּיוֹם

לראש חודש : ראש החדש הזה | לפסח : חג המצות הזה | לסוכות : חג הסוכות הזה
וּזְכַּרְנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה (קהל אמן) וּפְקַדְנוּ בּוֹ לְבִרְכָה (קהל אמן) וְהוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ לְחַיִּים
(קהל אמן) וּבְדַבַּר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים חוּס וְחַנּוּנוֹ וְרַחֲמֵי עַלְיָנוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ
כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אַתָּה:

וּתְחַזְּינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוֹבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים: בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְּחַזֵּיר שְׂכִינָתוֹ
לְצִיּוֹן:

הב"ת צריך לומר 'מודים' בקול רם כדי שהציבור ישמעו.

וְצַהֲרִים: הַטּוֹב כִּי לֹא-כָלוּ רַחֲמֶיךָ בְּרִכּוֹת וְהוֹדָאוֹת לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל
וְהַמְרַחֵם כִּי לֹא-תָמוּ חֲסָדֶיךָ מֵעוֹלָם וְהַקְדוֹשׁ עַל שֶׁהַחַיִּיתָנוּ וְקִיַּמְתָּנוּ בֶּן
קוֹיֵנו לְךָ:

מודים דרבנן

כורע מודים אֲנַחְנוּ לָךְ שְׂאֵתָה הוּא
לְחֻצְרוֹת קִדְשֶׁךָ לְשֹׁמֵר חֻקֶיךָ
וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ וְלַעֲבֹדֶךָ בְּלִבָּב שָׁלֵם
זוֹקֵף יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי
כָל-בָּשָׂר יוֹצְרֵנוּ יוֹצֵר בְּרֵאשִׁית:

על שִׁאֲנוּ מוֹדִים לְךָ: כורעים מעט כשאומרים

המילה בְּרוּךְ זוֹקֵף אֵל הַהוֹדָאוֹת:

בחנוכה אומרים כאן יעל הנסים :

עַל הַנְּסִים וְעַל הַפְּרָקָן וְעַל הַגְּבוּרוֹת וְעַל הַתְּשׁוּעוֹת

וְעַל הַמַּלְחָמוֹת שֶׁעָשִׂיתָ לְאֲבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בְּזִמְנֵי הַזֶּה:

בַּיָּמִי מִתְתַּיְהוּ בֶּן-יֹחָנָן כִּהֵן גָּדוֹל חַשְׁמֹנִי וּבְנָיו כִּשְׁעֵמֶדָה מַלְכוּת יוֹן הַרְשָׁעָה
עַל-עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל לְהַשְׁפִּיחַם תּוֹרְתֶךָ וְלְהַעֲבִירָם מִחֻקֵי רְצוֹנֶךָ: וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ
הַרְבִּים עָמַדְתָּ לָהֶם בְּעַת צָרָתָם רַבַּת אֶת-רִיבָם דָּנַת אֶת-דִּינָם נִקְמַתְּ אֶת-
נִקְמָתָם: מִסֵּרְתָּ גְבוּרִים בְּיַד חֲלָשִׁים וְרַבִּים בְּיַד מְעֻשִׁים וְשָׂמַיִם בְּיַד טְהוֹרִים
וְרָשָׁעִים בְּיַד צַדִּיקִים וְזוֹדִים בְּיַד עוֹסְקֵי תּוֹרָתֶךָ: וְלָךְ עָשִׂיתָ שֵׁם גָּדוֹל וְקְדוֹשׁ בְּעוֹלָמְךָ
וְלַעֲמֶךָ יִשְׂרָאֵל עָשִׂיתָ תְּשׁוּעָה גְדוֹלָה וּפְרָקָן כִּהְיוּם הַזֶּה: וְאַחַר כֵּן בָּאוּ בְּנֵיךָ לְדַבֵּר
בֵּיתֶךָ וּפָנּוּ אֶת-הַיְכָלֶךָ וְטָהְרוּ אֶת-מִקְדָּשֶׁךָ וְהִדְלִיקוּ נְרוֹת בְּחֻצְרוֹת קִדְשֶׁךָ וְקָבְעוּ
שְׂמוֹנֶת יְמֵי חֲנֻכָּה אֵלּוּ לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל:

וְעַל-כָּלֵם יִתְבָּרַךְ וַיִּתְרוֹמֵם שִׁמְךָ מִלִּפְנֵינוּ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד:

בשבת שובה : וכתוב לחיים טובים בני בריתך: (קהל אמן)

[בחזרת הש"ץ הקהל עונה רק 'אמן' על אמירה 'וכתוב לחיים', שאין הקהל חוזר על אמירה זו]:

וְכָל-הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֵלָה וַיְהִלְלוּ אֶת-שְׁמֹךָ בְּאֶמֶת הָאֵל יִשׁוּעַתָּנוּ וְעֲזָרְתָּנוּ

סֵלָה:

כורע בְּרוּךְ משתחוה אִתָּה זוקף יי הטוב שְׁמֹךָ וּלְךָ נָאָה לְהוֹדוֹת:

10 לפי נוסח אשכנז: וטוב בְּעֵינֶיךָ לְבָרַךְ אֶת-עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל

שִׁים שְׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה חֵן בְּכָל-עֵת וּבְכָל-שָׁעָה בְּשִׁלּוּמֶךָ:

וְחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל
לפי נוסח פולין: שְׁלוֹם רַב עַל-יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ תְּשִׁים
עִמָּךְ: בְּרַכְנוּ אָבִינוּ בְּלָנוּ כְּאֶחָד
לְעוֹלָם כִּי אִתָּה הוּא מְלֶכֶךְ אֲדוֹן לְכָל-
בְּאוֹר פְּנִיךָ כִּי בְּאוֹר פְּנִיךָ נִתְּתָ לָנוּ
הַשְׁלוֹם: וטוב בְּעֵינֶיךָ לְבָרַךְ אֶת-עַמְּךָ
יִי אֱלֹהֵינוּ תוֹרַת חַיִּים וְאַהֲבַת חֶסֶד
וְצַדִּיקָה וּבְרָכָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשְׁלוֹם:

10 requires that whenever there is קריאת התורה concludes with שִׁים in order to recite the words 'כי באור פְּנִיךָ נתת לנו ד' אלדינו תורת חיים'.

ז"ל הרמ"א סוף סי' קכ"ז, "ונהגו לומר בשחרית שים שלום וכן כל זמן שאומר אלדינו כו' אבל בלאו הכי מתחילין שלום רב, ויש מתחילין שים שלום במנחה של שבת הואיל וכתוב ביה 'בְּאוֹר פְּנִיךָ נִתְּתָ לָנוּ' שהיא התורה שקורין במנחה של שבת" עכ"ל. (סידור אזור אליהו)

בְּרוּךְ אַתָּה יי

”בְּסֵפֶר חַיִּים בְּרָכָה וְשָׁלוֹם וּפְרִנָּסָה טוֹבָה

נִזְכָּר וְנִכְתָּב לְפָנֶיךָ אָנוּ וְכָל-עַמְּךָ בֵּית

יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים וְלְשָׁלוֹם:” בְּרוּךְ אַתָּה יי

הַמְּבָרֵךְ אֶת-עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשָׁלוֹם:

עוֹשֶׂה הַשָּׁלוֹם:

בשבת שובה : [בחזרת הש"ץ הקהל מקדים אמירת

בספר... לפני החזן]:

אֱלֹהֵי נֹצֵר לְשׁוֹנֵי מָרַע וּשְׁפָתַי מִדְּבַר מְרָמָה וְלִמְקַלְלֵי נַפְשֵׁי תַדִּים

וְנַפְשֵׁי כְּעֹפֵר לְכָל תַּהֲיָה: פָּתַח לְבִי בְּתוֹרָתְךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדֹּף נַפְשֵׁי:

וְכָל-הַחֹשְׁבִים עָלַי רָעָה מְהֵרָה הֲפֹר עֲצָתָם וְקַלְקַל מַחֲשָׁבוֹתָם: עֲשֵׂה לְמַעַן

שְׁמֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן יִמְיָנְךָ עֲשֵׂה לְמַעַן קִדְשָׁתְךָ עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתְךָ: תהלים ס:ז

לְמַעַן יַחַלְצוּן יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יִמְיָנְךָ וְעַנְנוּ וְעֲנֵנִי: יט:טו יִהְיוּ לְרָצוֹן וְאִמְרֵי-פִי

וְהִגִּיוֹן לְבִי לְפָנֶיךָ יי צוּרֵי וְגֵאֲלֵי: פוסע לאחריו ג' פסיעות ואומר : עֲשֵׂה שָׁלוֹם בְּמְרוֹמָיו

הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל: וְאָמְרוּ אָמֵן:

זוקף לאט ואומר :

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שִׁיבְנָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ

וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ: וְשֵׁם נֶעְבְּדְךָ בִּירָאָה כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קִדְמָנוּת:

מלאכי ג:ד וְעָרְבָה לִי מִנְחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלַם כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קִדְמָנוּת:

ועומד במקום שכלו פסיעותיו עד כדי הלוך ד' אמות, ובצבור עד שיגיע הבעל תפלה לקדושה.

הבעל תפלה חוזר ומתפלל בקול ואומר מתחלה 'אדני שפתי תפתח' בלחש.

בשבת אומרים 'צדקתך', ובימים שאין אומרים תחנון בחול וכן בשבת שובה (מפני המלים 'תהום רבה'),

אין אומרים 'צדקתך', אף אין אומרים בבית חתן בשבעת ימי המשתה ולא בבית האבל.

קיט:קמב ¹¹ צְדָקְתְךָ צֶדֶק לְעוֹלָם וְתוֹרָתְךָ אֲמַת:

11 "By the time the שבת מנחה is concluded, the day is on the decline, is drawing to a close and thoughts of our life's task, of the striving and creating, the struggling and suffering of the

עא:יט וְצִדְקַתְךָ אֱלֹהִים עַד-מָרוֹם אֲשֶׁר-עָשִׂיתָ גְדֻלּוֹת אֱלֹהִים מִי כְמוֹךָ:

לוח: 12 צִדְקַתְךָ וּפְהַרְרִי-אֵל מִשְׁפָּטֶיךָ תִּהְיוּם רַבָּה בַּעַל תַּפְלָה 13 אֲדָם וּבְהֶמָּה

תוֹשִׁיעַ יי:

ראש השנה ושלוש רגלים שחל בשבת מנגנים הקדיש בניגון שבת,

ראש השנה ושלוש רגלים שחל בחול מנגנים הקדיש בניגון חול.

במדבר יד:יז וְעַתָּה יִגְדַל-נָא כַּח אֲדָנִי בְּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ לְאָמֹר:

תהלים כה:ו זְכַר-רַחֲמֶיךָ יי וְחַסְדֶיךָ כִּי מַעֲוֹלִים הֵמָּה:

בעל תפלה כורע יִתְגַדַּל וְיִתְקַדַּשׁ זִוְקָף שְׁמִיָּה רַבָּא (קהל אָמֵן) בְּעֶלְמָא דְבְּרָא כְרַעוּתָהּ

וְיִמְלִיךְ מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל-בֵּית-יִשְׂרָאֵל בְּעֶגְלָא וּבְזֶמֶן

קָרִיב: וְאָמְרוּ בַּעַל תַּפְלָה כֹּרַע אָמֵן: (קהל אָמֵן)

יְהֵא שְׁמִיָּה רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלְמָא וּלְעָלְמֵי עָלְמֵיָא וּבְנִשְׁמָה אַחֲרַת מוֹסִיפִים יִתְבָּרַךְ

בעל תפלה כורע יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלָּה

וְיִתְהַלַּל שְׁמִיָּה דְקַדְשָׁא בַּעַל תַּפְלָה כֹּרַע בְּרִיךְ הוּא הַצִּיבוֹר אוֹמֵר עִמּוֹ (ולא לאַחֲרָיו).

coming week gradually seep back into our consciousness. On those שבתות that do not bear a festive character in addition to the holiness of the ordinary שבת, no attempt is made to repress these workday thoughts. But these brief פסוקים from the תהלים offer us some truths which we should take to heart and which should serve to give the proper direction to our thinking as we approach the beginning of a new week." (סידור הרב שמשון רפאל הירש)

12 אָמֵר רַב יְהוּדָה, אֲלֵמְלָא 'צִדְקַתְךָ וּפְהַרְרִי-אֵל-לִי מִי יוּכַל לְעַמּוּד לְפָנַי מִשְׁפָּטֶיךָ תִּהְיוּם רַבָּה'. רַבָּה אָמֵר, 'צִדְקַתְךָ וּפְהַרְרִי-אֵל-לִי מִפְּנֵי שְׁמִשְׁפָּטֶיךָ תִּהְיוּם רַבָּה'. (גמ' ערכין ח:)

13 כֹּל הֵיכָא דְכְּתִיב: 'בְּהֶמָּה', גְּרִיעוּתָא הִיא, וְהַפְתִּיב 'אֲדָם וּבְהֶמָּה תוֹשִׁיעַ ד'?: וְאָמֵר רַב יְהוּדָה אָמֵר רַב, אֵלּוּ בְּנֵי אֲדָם שְׁהוּ עָרוּמִין בְּדַעַת, וּמְשִׁימִין עֲצָמוֹן כְּבִהְמָה? הַתָּם כְּתִיב 'אֲדָם וּבְהֶמָּה' הַכָּא 'בְּהֶמָּה' לְחַוְדִּיהָ כְּתִיב. (גמ' חולין ה:)

לְעֵלָא (בראש השנה ויום כפור מוסיפים ולעלא) מְכַל-בְּרַכְתָּא וְשִׁירְתָּא תְּשַׁבְּחַתָּא וְנַחֲמַתָּא

דְּאִמְרִין בְּעֵלְמָא: בעל תפלה כורע וְאִמְרוּ אָמֵן: (קהל אָמֵן)

קהל: קַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרַצוֹן אֶת תְּפִלָּתֵנוּ:

תְּתַקַּבֵּל צְלוֹתֵהוֹן וּבְעוֹתֵהוֹן דְּכָל-יִשְׂרָאֵל קָדָם אָבוּהוֹן דִּי בְּשָׁמַיָא: וְאִמְרוּ אָמֵן:

(קהל אָמֵן)

תהלים קיג:ב קהל: יְהִי שֵׁם יְיָ מְבָרַךְ מְעַתָּה וְעַד-עוֹלָם:

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן-שָׁמַיָא וְחַיִּים עָלֵינוּ וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל: וְאִמְרוּ אָמֵן: (קהל)

(אָמֵן)

קכא:ב קהל: עֲזֹרֵי מַעַם יְיָ עֲשֵׂה שְׁמִים וְאַרְצָא:

בעל תפלה פוסע לאחוריו בנחת שלש פסיעות בכריעה אחת

פונה לשמאלו ואומר עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו פונה לימינו ואומר הוּא יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ

ושוחה לפניו ואומר וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל: וְאִמְרוּ אָמֵן: (קהל אָמֵן)

עָלֵינוּ לְשַׁבַּח לְאֲדוֹן הַכּוֹל לְתַת גְּדֻלָּה לְיוֹצֵר בְּרֵאשִׁית שְׁלֵא עֲשָׂנוּ כְּגוֹיֵי

הָאָרְצוֹת וְלֹא שָׁמְנוּ כְּמִשְׁפָּחוֹת הָאֲדָמָה: שְׁלֵא שָׁם חִלְקֵנוּ כְּהֵם וְגִרְלָנוּ כְּכָל-

הַמוֹנָם: שְׁהֵם מִשְׁתַּחֲוִים לְהֶבֶל וְרִיק יִשְׁעֵיהֶם מֵחַיִּים וּמִתְּפִלָּלִים אֶל-אֵל לֹא יוֹשִׁיעַ:

וְאִנְחָנוּ כורע כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וּמוֹדִים זִקְרָא לְפָנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים

הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: שְׁהוּא נֹטֵה שְׁמִים וְיִסַּד אֶרֶץ וּמוֹשֵׁב יְקָרוּ בְּשָׁמַיִם

ממַעַל וּשְׁכִינַת עֲזוֹ בְּגִבְהַי מְרוֹמִים: הוּא אֱלֹהֵינוּ אֵין עוֹד אַמַּת מְלַכְנוּ
אָפֶס זוּלְתוֹ כְּפָתוּב בְּתוֹרָתוֹ: דְּבָרִים ד:לט וַיִּדְעַת הַיּוֹם וְהַשַּׁבָּת אֶל-לְבַבְךָ
כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים בְּשָׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל-הָאָרֶץ מִתַּחַת אֵין עוֹד:
עַל-כֵּן נִקְוָה לָךְ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לְרֵאוֹת מְהֵרָה בְּתַפְאֵרַת עֲזֶךָ לְהַעֲבִיר גְּלוּלִים
מִן-הָאָרֶץ וְהָאֱלִילִים כְּרוֹת יִכְרְתוּן לְתַקֵּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שְׁדֵי: וְכַל-בְּנֵי בָשָׂר
יִקְרְאוּ בְשִׁמְךָ לְהַפְנוֹת אֱלִיךָ כָּל-רְשָׁעֵי אָרֶץ: יִכִּירוּ וַיִּדְעוּ כָּל-יּוֹשְׁבֵי תֵבֶל כִּי לָךְ
יִשְׁעִיהָ מִה:כג תִּכְרַע כָּל-בָּרֶךְ תִּשָּׁבַע כָּל-לְשׁוֹן: לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ יִכְרַעוּ וַיִּפְּלוּ
וּלְכָבוֹד שִׁמְךָ יִקָּר יִתְנּוּ: וַיִּקְבְּלוּ כָּל־אֶת-עַל מַלְכוּתְךָ וְתִמְלֹךְ עֲלֵיהֶם מְהֵרָה
לְעוֹלָם וָעֶד: כִּי הַמַּלְכוּת שֶׁלְּךָ הִיא וְלְעוֹלָמֵי עַד וְתִמְלֹךְ בְּכָבוֹד:

לפי המנהג הקודם באשכנז לא אמרו כלל פסוקים אחר עלינו:

(כְּפָתוּב בְּתוֹרָתְךָ: שְׁמוֹת טו:יח יְיָ אֱלֹהֵינוּ לְעַלְמֵי עוֹד:

וְנִאָּמַר: זְכוּרִיהָ יד:ט וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל-כָּל-הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וְשִׁמוֹ אֶחָד:)

14 ברכי נפשי

מישבת בראשית ועד ישבת הגדולי, ולא עד בכלל, אומרים בהרבה קהילות את המזמורים הבאים אחר יקדיש שלם.

קד בְּרַכִּי נַפְשִׁי אֶת-יְיָ אֱלֹהֵי גְּדֻלַּת מְאֹד הוֹד וְהַדָּר לְבִשְׁתָּ: עֵטָה-אֹר כְּשִׁלְמָה

נוֹטָה שָׁמַיִם כִּירִיעָה: הַמְקַרָּה בְּמִים עֲלִיּוֹתָיו הַשָּׁם-עֲבִים רְכוּבוֹ הַמְהַלֵּךְ עַל-

14 The Sephardic custom of reciting ברכי נפשי and the chapters of שיר המעלות, was accepted in many places in Europe although not in פפד"מ.

כַּנְפֵי-רוּחַ: עֲשֵׂה מְלֶאכֶיךָ רוּחוֹת מְשַׁרְתֵּי אֵשׁ לְהֵט: יִסַּד-אֶרֶץ עַל-מְכוּנֶיהָ בַּל-
תִּמְוֹט עוֹלָם וָעֶד: תִּהְיוּ כָל-בְּבוֹשׁ כְּפִיתוֹ עַל-הָרִים יַעֲמְדוּ מֵיִם: מִן-גְּעַרְתֶּךָ
יִנוֹסוּ מִן-קוֹל רַעֲמֶךָ יַחֲפֹזוּ: יַעֲלוּ הָרִים יִרְדּוּ בְּקַעֲוֹת אֶל-מְקוֹם זֶה וְיִסְדֹּת לָהֶם:
גְּבוּל-שְׂמֹת בַּל-יַעֲבְרוּן בַּל-יִשְׁבוּן לְכַסּוֹת הָאֶרֶץ: הַמְשַׁלַּח מַעֲיָנִים בְּנַחֲלִים בֵּין
הָרִים יִהְלֶכֶן: יִשְׁקוּ כָל-חֵיתוֹ שְׂדֵי יִשְׁבְּרוּ פְּרָאִים צְמָאִם: עַלֵּיהֶם עוֹף-הַשָּׁמַיִם
יִשְׁכּוּן מִבֵּין עֲפָאִים יִתְנוּ-קוֹל: מִשְׁקָה הָרִים מַעֲלִיּוֹתָיו מִפְּרֵי מַעֲשֵׂיךָ תִּשְׁבַּע
הָאֶרֶץ: מִצְמִיחַ חֲצִיר וְלִבְהֶמָּה וְעֵשֶׂב לְעִבְדָתָהּ הָאָדָם לְהוֹצִיא לֶחֶם מִן-הָאֶרֶץ:
וַיֵּן וְיִשְׁמַח לְבַב-אֲנוּשׁ לְהַצְהִיל פָּנִים מִשָּׁמֶן וְלֶחֶם לְבַב-אֲנוּשׁ יִסְעַד: יִשְׁבְּעוּ
עֲצֵי יַי אֲרֻזֵי לְבָנוֹן אֲשֶׁר נָטַע: אֲשֶׁר-שָׂם צִפְרִים יִקְנְנוּ חֲסִידָה בְּרוּשִׁים בֵּיתָה:
הָרִים הַגְּבוּהִים לִיעֲלִים סְלָעִים מַחֲסֵה לְשַׁפְּנִים: עֲשֵׂה יְרוּחַ לְמוֹעֲדִים שֶׁמֶשׁ יִדַּע
מְבוֹאוֹ: תִּשְׁתַּחֲשֹׁף וַיְהִי לִילָה בּוֹ-תִרְמַשׁ כָּל-חֵיתוֹ-יַעַר: הַכְּפִירִים שְׂאֲגִים לְטָרֶף
וְלִבְקָשׁ מֵאֵל אֲכָלִם: תִּזְרַח הַשֶּׁמֶשׁ יִאֲסֹפוֹן וְאֶל-מְעוֹנֹתָם יִרְבְּצוּן: יֵצֵא אָדָם
לְפַעֲלוֹ וְלַעֲבֹדָתוֹ עַד־עָרֵב: מִה־רִבּוֹ מַעֲשֵׂיךָ וַיֵּן כָּלִם בְּחַכְמָה עֲשִׂיתָ מְלֶאכֶה
הָאֶרֶץ קִנְיָנָךָ: זֶה וְהֵם גְּדוּלָה וְרַחֲב יָדַיִם שָׁם-רָמַשׁ וְאִין מִסְפָּר חֵיוֹת קִטְנוֹת עִם-
גְּדֻלוֹת: שָׁם אֲנִיּוֹת יִהְלֶכֶן לוֹיֹתָן זֶה-יִצְרָתָהּ לְשַׁחֲקֶבֶן: כָּלִם אֲלֵיךָ יִשְׁבְּרוּן לְתַת
אֲכָלִם בְּעַתּוֹ: תִּתֵּן לָהֶם יִלְקֹטוּן תִּפְתַּח יָדְךָ יִשְׁבְּעוּן טוֹב: תִּסְתִּיר פָּנֶיךָ יִבְהַלּוּן
תִּסְרַף רוּחָם יִגְוְעוּן וְאֶל-עֲפָרָם יִשׁוּבוּן: תִּשְׁלַח רוּחְךָ יִבְרָאוּן וְתִתְחַדֵּשׁ פָּנֶי אֲדָמָה:
יְהִי כְבוֹד יַי לְעוֹלָם יִשְׁמַח יַי בְּמַעֲשָׂי וְ: הַמְבִיט לְאֶרֶץ וְתִרְעַד יָגַע בְּהָרִים

וַיַּעֲשֵׂנוּ: אֲשִׁירָה לִי בְּחַיֵי אֲזֻמָּרָה לְאַלֹהֵי בְּעוֹדֵי: יַעֲרַב עָלָיו שִׁיחֵי אֲנָכִי אֲשַׁמַּח
בֵּינִי: יִתְּמוּ חֲטָאִים וּמִן־הָאָרֶץ וּרְשָׁעִים וְעוֹד אֵינָם בְּרַכִּי נַפְשִׁי אֶת־יְיָ הַלְלוּ־יָהּ:

¹⁵ קכ שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אֶל־יְיָ בַּצִּרְתָּה לִי קָרָאתִי וַיַּעֲנֵנִי: יְיָ הַצִּילָה נַפְשִׁי מִשְׁפַּת־
שָׁקַר מִלְשׁוֹן רַמְיָה: מַה־יִּתֵּן לָךְ וּמַה־יִּסְיֵף לָךְ לְשׁוֹן רַמְיָה: חֲצִי גְבוּר שְׁנוּנִים עִם
גַּחְלֵי רִתְּמִים: אֲוִי־הַלִּי כִי־גִרְתִּי מִשָּׁךְ שְׁכַנְתִּי עִם־אֹהֲלֵי קֶדֶר: רַבַּת שְׁכָנָה־לָּהּ
נַפְשִׁי עִם שׁוֹנָא שָׁלוֹם: אֲנִי־שָׁלוֹם וְכִי אֲדַבֵּר הֵמָּה לְמַלְחָמָה:

קכא שִׁיר לַמַּעֲלוֹת אֲשָׂא עֵינַי אֶל־הַהָרִים מֵאִין יָבֵא עֲזָרִי: עֲזָרִי מֵעַם יְיָ עֲשֵׂה
שָׁמַיִם וָאָרֶץ: אֶל־יִתֵּן לְמוֹט רַגְלֶךָ אֶל־יָנוּם שְׁמֶרְךָ: הִנֵּה לֹא־יָנוּם וְלֹא יִישָׁן
שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל: ¹⁶ יְיָ שְׁמֶרְךָ יְיָ צִלְךָ עַל־גִּיד יְמִינֶךָ: יוֹמָם הַשֶּׁמֶשׁ לֹא־יִכְפֹּה וַיִּרַח
בְּלִילָהּ: יְיָ יִשְׁמְרֶךָ מִכָּל־רָע יִשְׁמַר אֶת־נַפְשֶׁךָ: יְיָ יִשְׁמַר־צִאתְךָ וּבּוֹאְךָ מִמַּעַתָּה
וְעַד־עוֹלָם:

קכב שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד שְׁמַחְתִּי בְּאֲמָרִים לִי בַּיִת יְיָ נִלְךָ: ¹⁷ עֲמֻדוֹת הַיָּיִן רַגְלֵינוּ

15 The שבת בראשית to recite explains that, many people begin on (אוי"ח סימן תרס"ט) לבוש) The fifteen מזמורים which follow it, the levitical songs for the procession up fifteen steps to the Temple courtyard, also allude to creation in that King David of the מדרש sang them first in order to relegate the flood waters back to the great deep under the earth.

16 אָמַר רַבִּי חֲנִינָא, בּוֹא וּרְאֵה שְׁלֹא כְּמִדַּת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִדַּת בֶּשֶׁר וְדָם, מִדַּת בֶּשֶׁר וְדָם מִלֶּךְ יוֹשֵׁב מִבְּפָנִים, וְעַם מְשֻׁמְרִין אוֹתוֹ מִבְּחוּץ, מִדַּת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵינוֹ כֵּן, עֲבָדָיו יוֹשְׁבֵי מִבְּפָנִים וְהוּא מְשֻׁמְרָן מִבְּחוּץ, שְׁנֵאמַר: יְדֵי שְׁמֶרְךָ ד' צִלְךָ עַל־גִּיד יְמִינֶךָ: (גמ' מנחות לג): (אוּנְקָלוֹס אָמַר) מִנְהַגוֹ שֶׁל עוֹלָם, מִלֶּךְ בֶּשֶׁר וְדָם יוֹשֵׁב מִבְּפָנִים, וְעֲבָדָיו מְשֻׁמְרִים אוֹתוֹ מִבְּחוּץ, וְאֵילוֹ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, עֲבָדָיו מִבְּפָנִים וְהוּא מְשֻׁמְרָן מִבְּחוּץ, שְׁנֵאמַר: 'יְדֵי שְׁמֶרְךָ־צִאתְךָ וּבּוֹאְךָ מִמַּעַתָּה וְעַד־עוֹלָם: (גמ' עבודה זרה יא.)

17 אָמַר רַבִּי הוֹשֵׁעַ בֶּן לִוִּי, מֵאִי דְכַתִּיב? 'עֲמֻדוֹת הַיָּיִן רַגְלֵינוּ בְּשַׁעְרֶיךָ יְרוּשָׁלַם: מִי גָרַם לְרַגְלֵינוּ שְׁיַעֲמָדוּ בַּמַּלְחָמָה? שַׁעְרֵי יְרוּשָׁלַם, שֶׁהֵיוּ עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה. (גמ' מכות י.)

בְּשַׁעֲרֵיךָ יְרוּשָׁלַם: ¹⁸ יְרוּשָׁלַם הַבְּנוּיָה כְּעִיר שְׁחַבְרָה-לָהּ יַחְדָּו: שְׁשָׁם עָלוּ שְׁבֻטִים
שְׁבֻטֵי-יָהּ עֲדוּת לְיִשְׂרָאֵל לְהַדוּת לְשָׁם יִי: כִּי שָׁמָּה וַיֵּשְׁבוּ כַסָּאוֹת לְמִשְׁפַּט
כַּסָּאוֹת לְבֵית דָּוִד: שְׁשָׂאוּ שְׁלוֹם יְרוּשָׁלַם יִשְׁלִי אֶהְבִּיךָ: יְהִי-שְׁלוֹם בְּחִילְךָ
שְׁלוֹה בְּאַרְמְנוֹתֶיךָ: לְמַעַן-אֲחִי וְרַעֲי אֲדַבְרָה-נָא שְׁלוֹם בְּךָ: לְמַעַן בֵּית-יִי
אֱלֹהֵינוּ אֲבַקֶּשֶׁה טוֹב לְךָ:

קכג שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אֲלֶיךָ נִשְׂאֲתִי אֶת-עֵינַי הַיֹּשְׁבִי בַשָּׁמַיִם: הִנֵּה כְּעֵינַי עֹבְדִים
אֶל-יָד אֲדוֹנֵיהֶם כְּעֵינַי שִׁפְחָה אֶל-יָד גְּבַרְתָּהּ כֵּן עֵינַי אֶל-יִי אֱלֹהֵינוּ עַד
שִׁיחַנְנוּ: חָנְנוּ יִי חָנְנוּ כִּי-רַב שָׁבַעְנוּ בּוֹז: רַבַּת שָׁבַעַה-לָהּ נִפְשָׁנוּ הִלְעַג הַשְּׂאֲנָנִים
הַבּוֹז לְגַאיוֹנִים לְגַא יוֹנִים:

קכד שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד לּוּלֵי יִי שְׁהִיָּה לָנוּ יִאמַר-נָא יִשְׂרָאֵל: לּוּלֵי יִי שְׁהִיָּה לָנוּ
בְּקוֹם עָלֵינוּ אָדָם: אַזִּי חַיִּים בְּלַעֲוֹנוּ בְּחַרּוֹת אַפָּס בָּנוּ: אַזִּי הַמַּיִם שִׁטְפוּנוּ נַחֲלָה
עָבַר עַל-נַפְשָׁנוּ: אַזִּי עָבַר עַל-נַפְשָׁנוּ הַמַּיִם הַיְדוּנָנִים: בְּרוּךְ יִי שֶׁלֹּא נִתְּנָנוּ טָרַף
לְשִׁנֵּיהֶם: נַפְשָׁנוּ כְּצַפּוֹר נִמְלֶטָה מִפֶּח יוֹקֵשִׁים הַפֶּח נִשְׁבֵּר וְאֲנַחְנוּ נִמְלָטָנוּ: עֲזַרְנוּ
בְּשָׁם יִי עֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ:

קכה שִׁיר הַמַּעֲלוֹת הַבוֹטְחִים בֵּינֵי כְּהַר-צִיּוֹן לֹא-יִמוּט לְעוֹלָם יֵשֵׁב: יְרוּשָׁלַם הַרִים
סָבִיב לָהּ וַיִּי סָבִיב לְעַמּוֹ מַעֲתָה וְעַד-עוֹלָם: כִּי לֹא יִנוּחַ שְׁבֻט הָרָשָׁע עַל גּוֹרֵל
הַצַּדִּיקִים לְמַעַן לֹא-יִשְׁלַחוּ הַצַּדִּיקִים בְּעוֹלָתָהּ יְדֵיהֶם: הִיטִיבָהּ יִי לְטוֹבִים
וְלִישָׂרִים בְּלִבּוֹתָם: וְהַמַּטִּים עַקְלָקְלוֹתָם יוֹלִיכֶם יִי אֶת-פְּעָלֵי הָאֵוֶן שְׁלוֹם עַל-
יִשְׂרָאֵל:

קכו שִׁיר הַמַּעֲלוֹת בְּשׁוּב יִי אֶת-שִׁיבַת צִיּוֹן הֵינּוּ כְּחַלְמִים: אֵז יִמְלֵא שִׁחַק פִּינוּ

וּלְשׁוֹנֵנוּ רָנָה אִזּוּ יֹאמְרוּ בְּגוֹיִם הַגְּדִיל יְיָ לַעֲשׂוֹת עִם-אֱלֹהִים: הַגְּדִיל יְיָ לַעֲשׂוֹת
עִמָּנוּ הֵינּוּ שְׂמֵחִים: שׁוֹבָה יְיָ אֶת-שְׁבוֹתֵנוּ שְׁבִיתָנוּ בְּאִפְיָקִים בְּנֶגֶב: הַזְרְעִים
בְּדַמְעָה בְּרָנָה יִקְצְרוּ: הַלֹּדֶךְ יִלְךְ וּבִכְהָ נִשְׂא מִשְׁדֵּ-הַזֶּרַע בְּאִיבָא בְּרָנָה נִשְׂא
אֶלְמִתָּיו:

קכז שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְשִׁלְמָה אִם-יְיָ וְלֹא-יִבְנֶה בַּיִת שְׂוֹא עֲמְלוֹ בּוֹנִיו בּוֹ אִם-יְיָ
לֹא-יִשְׁמַר-עֵיר שְׂוֹא וְשָׁקֵד שׁוֹמֵר: שְׂוֹא לָכֶם מִשְׁפִּימֵי קוֹם מֵאַחֲרֵי-שֶׁבֶת אֲכָלִי
לֶחֶם הָעֶצְבִּי סָבֵן יִתֵּן לִידִידוֹ שְׂנֵא: הִנֵּה נִחַלְתָּ יְיָ בָּנִים שָׁכַר פְּרִי הַבֶּטֶן: כְּחֻצִים
בְּיַד-גְּבוּר כֹּן בְּנֵי הַנְּעוּרִים: אֲשֶׁרֵי הַגְּבֵר אֲשֶׁר מִלֵּא אֶת-אֲשֻׁפְתּוֹ מֵהֶם לֹא-יִבְשׁוּ
כִּי-יִדְבְּרוּ אֶת-אֲוִיבִים בְּשַׁעַר:

קכח שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אֲשֶׁרֵי כָל-יִרְאָה יְיָ הַהַלֹּךְ בַּדְרָכָיו: יִגִּיעַ בְּפִיךָ כִּי תֹאכַל אֲשֶׁרֵיךָ
וְטוֹב לָךְ: אֲשֶׁתֶּךָ וְכַגֶּפֶן פְּרִיָהּ בִּירְכָתִי בְּיַתְךָ בְּנִיךָ כְּשֶׁתְּלִי זֵיתִים סָבִיב לְשִׁלְחָנְךָ:
הִנֵּה כִּי-בֵן יִבְרַךְ גְּבֵר יִרְאָה יְיָ: יִבְרַכְךָ יְיָ מִצִּיּוֹן וְרֹאה בְּטוֹב יְרוּשָׁלַם כֹּל יִמֵּי
חַיֶּיךָ: וְרֹאה-בָּנִים לְבְנֶיךָ שְׁלוֹם עַל-יִשְׂרָאֵל:

קכט שִׁיר הַמַּעֲלוֹת רַבַּת צָרְרוֹנֵי מְנַעוּרֵי יֹאמַר-נָא יִשְׂרָאֵל: רַבַּת צָרְרוֹנֵי מְנַעוּרֵי
גַם לֹא-יִכְלוּ לִי: עַל-גְּבִי חָרְשׁוֹ חָרְשִׁים הֶאֱרִיכוּ לְמַעֲנוֹתֵם לְמַעֲנִיתֵם: יְיָ צַדִּיק קָצַץ
עֲבוֹת רְשָׁעִים: יִבְשׁוּ וַיִּסְגּוּ אַחֲזֹר כֹּל שְׂנֵאֵי צִיּוֹן: יִהְיוּ כְּחֻצֵיר גִּגּוֹת שְׁקַדְמַת שְׁלֶךְ
יִבְשׁ: שְׁלֵא מִלֵּא כְּפוֹ קוֹצֵר וְחֻצְנוֹ מְעַמֵּר: וְלֹא אָמְרוּ וְהַעֲבִירִים בְּרַכַּת יְיָ אֱלֹהֵיכֶם
בְּרַכְנוּ אֶתְכֶם בְּשֵׁם יְיָ:

קל שִׁיר הַמַּעֲלוֹת ¹⁹ מִמַּעַמְקִים קְרֵאתֶיךָ יְיָ: אֲדַנִּי שְׁמַעַה בְּקוֹלִי תְהִינָה אֶזְנֶיךָ
קִשְׁבוֹת לְקוֹל תַּחֲנוּנָי: אִם-עֲזוֹנוֹת תִּשְׁמַר-יְיָ אֲדַנִּי מִי יַעֲמֵד: כִּי-עֲמַךְ הַסְּלִיחָה

19 אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי חֲנִינָא מִשׁוּם רַבִּי אֶלְיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב, אֵל יַעֲמוּד אָדָם בְּמִקוֹם גְּבוּהָ וַיִּתְפַּלֵּל, אֲלֵא בְּמִקוֹם
נְמוּד וַיִּתְפַּלֵּל, שְׁנֵאֲמַר: מִמַּעַמְקִים קְרֵאתֶיךָ ד'י'. (גמ' ברכות י')

לְמַעַן תִּזְכָּר: קִנִּיתִי יי קוֹתָה נַפְשִׁי וְלִדְבָרוֹ הוֹחֵלְתִּי: נַפְשִׁי לֹא דָנִי מִשְׁמָרִים לְבָקֶר
שְׁמָרִים לְבָקֶר: יַחַל יִשְׂרָאֵל אֶל-יי כִּי-עַם-יי הַחֶסֶד וְהַרְבֵּה עִמּוֹ פְדוּת: וְהוּא
יַפְדֶּה אֶת-יִשְׂרָאֵל מִכָּל עֲוֹנוֹתָיו:

קלא שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד יי ו לֹא-גָבַהּ לְבִי וְלֹא-רָמוּ עֵינַי וְלֹא-הִלְכְּתִי וּ בְגָדֹת
וּבְנִפְלְאוֹת מִמֶּנִּי: אִם-לֹא שׁוֹיִתִּי וּדוֹמַמְתִּי נַפְשִׁי כַּגָּמַל עָלַי אִמּוֹ כַּגָּמַל עָלַי
נַפְשִׁי: יַחַל יִשְׂרָאֵל אֶל-יי מַעֲתָה וְעַד-עוֹלָם:

קלב שִׁיר הַמַּעֲלוֹת זְכוֹר-יי לְדָוִד אֶת כָּל-עֲנוֹתָיו: אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לִי נָדָר לְאָבִיר
יַעֲקֹב: אִם-אָבֹא בְּאֶהַל בֵּיתִי אִם-אֶעֱלֶה עַל-עֵרֶשׂ יִצְוֵעִי: אִם-אֶתֵּן שָׁנַת לְעֵינַי
לְעַפְעָפִי תִּנּוּמָה: עַד-אֲמַצָּא מָקוֹם לִי מִשְׁכָּנוֹת לְאָבִיר יַעֲקֹב: הִנֵּה-שָׁמַעְנוּהָ
בְּאֶפְרָתָה מִצְּאֲנוּהָ בְּשִׂדֵי-יַעֲר: נְבוֹאָה לְמִשְׁכָּנוֹתַי נִשְׁתַּחֲוֶה לְהַדָּם רַגְלָיו: קוֹמָה
יי לְמִנּוּחַתְךָ אֶתָּה וְאַרְוֹן עֲזָךְ: כִּהְגִּיד יִלְבָּשׁוּ-צַדִּיק וְחַסִּידֶיךָ יִרְנְנוּ: בַּעֲבוּר דָּוִד
עַבְדְּךָ אֶל-תֵּשֵׁב פָּנָי מִשִּׁיחָךְ: נִשְׁבַּע-יי ו לְדָוִד אֶת לֹא-יָשׁוּב מִמֶּנָּה מִפְּרִי בִטְנֶךָ
אֲשִׁית לְכֶסֶף-לְךָ: אִם-יִשְׁמְרוּ בְנֶיךָ וּ בְרִיתִי וְעַדְתִּי זֹו אֶלְמַדִּם גַּם-בְּנֵיהֶם עַד-
עַד יֵשְׁבוּ לְכֶסֶף-לְךָ: כִּי-בָחַר יי בְּצִיּוֹן אֲנֹה לְמוֹשֵׁב לוֹ: זֹאת-מִנּוּחַתִּי עַד-עַד
פֶּה-אֲשֵׁב כִּי אֹתִיָּה: אֲצִדֶּה בְּרֶךְ אַבְרָהָם אֲבִיוֹנִיָּה אֲשַׁבֵּעַ לְחֶם: וְכִהְנִיָּה אֲלִבִּישׁ
יֵשַׁע וְחַסִּידֶיךָ רַנְּנוּ יִרְנְנוּ: שֵׁם אֲצַמִּיחַ קֶרֶן לְדָוִד עֲרֹכְתִי נֹר לְמִשִּׁיחִי: אֲוִיבִיו
אֲלִבִּישׁ בִּשְׂת וְעָלָיו יִצִּיץ נֹר:

קלג שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד הִנֵּה מֵה-טוֹב וּמֵה-נְעִים שֶׁבַת אַחִים גַּם-יִיחַד: ²⁰ כִּשְׁמֹן
הַטוֹב ו עַל-הָרֹאשׁ יִרַד עַל-הַזָּקֵן וְקוֹן-אֶהְרֹן שִׁירֵד עַל-פִּי מִדוֹתָיו: כִּטְל-חֶרְמוֹן

20 תנו רבנן כִּשְׁמֹן הַטוֹב [וגו'] יִרַד עַל-הַזָּקֵן וְקוֹן-אֶהְרֹן וגו' כִּמְיוֹ שְׁנֵי טְפֵי מְרַגְלִיּוֹת הֵיוּ תְלוּיּוֹת לְאֶהְרֹן בְּזָקֵנו
... כִּשְׁמֹן הַטוֹב גו' כִּטְל-חֶרְמוֹן" מֵה טַל חֶרְמוֹן אֵין בּוֹ מַעֲלָה, אִף שְׁמֹן הַמִּשְׁחָה שֶׁבְּזָקֵן אֶהְרֹן אֵין בּוֹ מַעֲלָה
וְעַדִּין הִנֵּה אֶהְרֹן דוֹאֵג, אָמַר שְׁמָא מוֹשֶׁה לֹא מַעַל, אֲבָל אֲנִי מַעֲלָתִי, יִצְתָה בֵּת קוֹל וְאָמְרָה לוֹ, 'הִנֵּה מֵה-טוֹב וּמֵה-
נְעִים שֶׁבַת אַחִים גַּם-יִיחַד: מֵה מוֹשֶׁה לֹא מַעַל, אִף אֶתָּה לֹא מַעֲלָתִי. (גמ' הוריות יב., כריתות ה:)

שִׁירָד עַל-הַרְרֵי צִיּוֹן כִּי שָׁם ו צִנָּה יְיָ אֶת-הַבְּרָכָה חַיִּים עַד-הָעוֹלָם:

קלד שִׁיר הַמַּעֲלֹת הַנָּה ו בְּרַכּוּ אֶת-יְיָ כָּל-עַבְדֵי יְיָ הָעֹמְדִים בְּבֵית-יְיָ ²¹ בְּלִילֹת:

שְׁאוּ-יַדְכֶם קֹדֶשׁ וּבְרַכּוּ אֶת-יְיָ: יְבָרְכֶךָ יְיָ מִצִּיּוֹן עֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: ק"י

21 מאי יבלילות? אמר רבי יוחנן, אלו תלמידי חכמים העוסקים בתורה בפלגה, מעלה עליהן הכתוב פאילו
עסוקים בעבודה (גמ' מנחות קי.)